

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΛΗ-ΠΑΣΣΑ

Του Πλάτ. Ροδοκανάκη

Γέροντας άγωνιστής έλεγε πρὸς ἐξῶν στὸν ἔγγονό του, μιὰ 25η Μαρτίου, ἐνῶ ἡ Ἀθήνα βοῶριζε ἀπὸ τὶς παρελάσεις καὶ τὶς σάλλιγγες.

Ἐίχε γνωρίσει καλὰ τὸ θηρίο τῶν Ἰωαννίνων, τὸν Ἀλῆ-Πασσά, εἶχε ζήσει στὴν ἀβλή του, καὶ γνώριζε πολλὰ άγνωστα, άκόμη, τῆς ζωῆς του.

— Εὐτυχεῖς, σέεις τοῦ ἔλεγε, ποὺ ζῆτε σήμερα στὶς ἡμέρες τῶν γιορτῶν καὶ δὲν ζῆσατε στὴν ἐποχὴ τοῦ τρόμου καὶ τῆς δυστυχίας, ποὺ ζυγνοῦσατε τὸ πρῶτ, καὶ δὲν ἤξευρες, ἂν τὸ βράδυ, θὰ βραδιάσῃς.

Δὲν ζῆσατε στὴν ἐποχὴ τ' Ἀλῆ-Πασσά,

— ἦΉταν ἀληθινὸ θηρίο :

— ἦΉταν θηρίο, ἀλλὰ εἶχε καὶ κάτι καλὸ.

— ἦΉταν δίκαιος ;

— Δίκαιος ; Μάθε ὅτι δικαιώτερος ἄνθρωπος δὲν βρέθηκε στὸν κόσμο, ἀλλὰ οὕτε καὶ ἀδικώτερος.

Καὶ διηγῆθι τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτο :

— Ὁ πατέρας μου ἦταν Γραμματικὸς, πολὺ ἐμπιστευμένος τοῦ Ἀλῆ. Καὶ μιὰ μέρα, σὸν χάθηκεν πλέον ὁ Ἀλῆ-Πασσάς, καὶ δὲν ἤπρχε φόβος, μὸς εἶπε τούτη τὴν ἱστορία :

« Ἐνας στρατιώτης Τούρκος εἰς τὴ Γιάννενα, μιὰ ἡμέρα εἶδε μιὰ γρηά, ποὺ πουλοῦσε γιασοῦρι καὶ χωρὶς νὰ ρωτήσῃ ἂν τὸ πουλοῦσε ἢ ὄχι, καὶ πόσο θέλει, τῆς τὸ ἄρπαξε με βία, τὸ ἔφαγε καὶ ἔφυγε.

Ἡ γρηά δὲν τόλμησε τίποτα νὰ πῆ, γιατί κινδύνευε καὶ τὸ κεφάλι τῆς.

Τὴν ἄλλη μέρα εἶδεν ὁ ἴδιος ὁ στρατιώτης τὴν γρηά, νὰ πουλάει πάλι γιασοῦρι καὶ ἐπειλὴ τοῦ ἄρσεε τὸ χρεονόμ, μιὰ καὶ τῆς τ' ἄρπάξει, μ' ὄλο τὸ «σανάκι» καὶ ἀφού καλὰ - καλὰ, ἐχόρησε μ' αὐτὸ, τῆς γύρισε πίσω τὸ ἄγγειο, καὶ ἔφυγε παραχορτασμένος.

Κεῖνι ἐπὶ στιγμῇ, στὴν τύχη, νὰ καὶ διάβαινε ἀπὸ κεῖ ὁ Ἀλῆ Πασσάς· τὴν εἶδε νὰ κλαίῃ, τὴν ρώτησε τί εἶχε, καὶ ἔκείνη τ' ἀποκρίθηκε, πὸς ἕνας στρατιώτης του, τὶς ἔτρωγε ὄσο ἡμέρες, κατὰ συνέχεια, τὸ γιασοῦρι ποὺ ἔφερονε, γιὰ νὰ πουλήσῃ εἰς τὴν ἀγορά, νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί τῆς, ποὺ ἦτα ε φτωχὴ γρηά, καὶ τώρα δὲν ζέρει τί νὰ κἀνῃ.

— Ἐ μανίτσα ! Λὲς τὴν ἀλήθεια ; τῆς εἶπεν ὁ Ἀλῆ-Πασσάς.

— Ναι, πασοῦ μου καὶ ἀφέτη μου ! Γιατὶ θὰ σὰς ἔλεγα ψέμματα ;

— Πρόσεξε καλὰ, γιατί, ἀλλοιῶς πάει τὸ κεφάλι σου !

— Μεγάλε μου Πασσά, τοῦ εἶπε, στὴν πίστι μου, καὶ στὴν ζωὴ μου, σοῦ λέω τὴν καθαρὴ ἀλήθεια ! Πιστεψέ με ! Γιατὶ νὰ λέω ψέμμα, ἢ φτωχιά !

— Ἀν σοῦ δείξω, αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, τῆς εἶπεν ὁ Ἀλῆ-Πασσάς, τὸν γνωρίζεις ;

— Ναι, ἀφέντη μου.

— Ἐλα ἐδῶ, ἀκολούθη με, τῆς εἶπε.

Ἐκείνη τρέμοντας, ἀπὸ φόβο, τὸν ἀκολούθησε καὶ μιὰ καὶ δύο, πᾶνε στὸ Σαράγι.

Τότε διάταξε ὁ Ἀλῆ-Πασσάς, ὄλος ὁ στρατὸς νὰ παραταχθῇ εἰς τὴν γρηάμῃ, καὶ σὸν παρατάχτηκε, ἔπερασε μαζί με τὴν γρηά, μπροστὰ ἀπ' ὄλους, ρωτώντας τὴν ἕαν τὸν βλέπῃ.

Τέλος πάντων ἔφθασαν καὶ μπροστὰ σ' ἐκείνον ποὺ τῆς εἶχε φάει τὸ γιασοῦρι.

— Αὐτὸς εἶνε, ἀφέντη πασοῦ μου, εἶπεν ἡ γρηά.

— Πρόσεξε «προιστῆ» καλὰ, τῆς εἶπ' ἐκείνος, μὸς λέγεις ψέμματα γιατί ἀλλοιομόν σου.

— Σ' ὀρκίζομαι, Πασσά μου. Εἶν' αὐτὸς.

Τότε γροῖζοντας ὁ Πασσάς στὸν Τουρκαρβανίτη, τὸν ρωτῶ :

— Ἐ ὦρ ἐσύ, γιατί ἔφαγες τῆς «πλιάκας» (γρηᾶς) τὸ γιασοῦρι καὶ δὲν τῆς ἔδωκες λεπτά ;

— Ὁ στρατιώτης τᾶχσε.

— Ἐγῶ, πασοῦ μου ! εἶπε τρέμοντας.

Τότε ὁ Πασσάς, χωρὶς νὰ τοῦ ἀποκριθῇ, διατάζει νὰ τοῦ ἀνοίξουν τὴν κοιλιὰ, γιὰ νὰ ἀποδείχῃ ἂν εἶνε μέσα του τὸ γιασοῦρι.

— Τέτοια πράγματα, παιδί, εἶπεν ὁ ἄγωνιστής, ἔκανε ἐκείνος.

***

— Καὶ ἔπειτα παπποῦ ;

— Ἐπειτα ; Τί ἔπειτα ! Ἀποδείχθηκε τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ Πασ-

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ANNAM

— Ὅταν τὰ μυρηγγία ἐνώσουν ὄλες τὶς δυνάμεις των, μποροῦν νὰ σῦρουνε καὶ ἕνα βῶδι.

***

— Τὸ δένδρο ἐπιθυμεῖ νὰ μένῃ ἤσυχο, ἀλλὰ δὲν τ' ἀφίρει ὁ ἀέρας.

***

— «Γεννάσθαι» σημαίνει «ἐξέρχεσθαι», «ἀποθνήσκειν» σημαίνει «ἐπιστρέφειν».

***

— Ὅταν πλέεις σ' ἕνα ποτάμι ὀφείλεις ν' ἀκολουθήσῃς τοὺς ἔλιγμούς του.

— Ὅταν μβαινεις σ' ἕνα σπίτι, πρέπει ν' ἀκολουθήσῃς τὶς συνήθειες του.

***

— Πλοῖο χωρὶς τιμόνι, εἶνε γυναῖκα χωρὶς σύζυγο.

***

— Ἄνδρας χωρὶς γυναῖκα, εἶνε ἄλογο χωρὶς χαλινάρι.

Πρὸς παραβολὴν, ἰδοὺ καὶ μερικὰ «γνωμικὰ» ἐνὸς ἐκ τῶν λεημονηθέντων σήμερα Γάλλων συγγραφέων, τοῦ Νοριάκ, ὅστις ἀπέθανε εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καὶ τοῦ ὁποῖου τὰ «ἀποφθέγματα» αὐτά, τότε, χαλάσαν κόσμο στὴν Εὐρώπη.

***

— Τὸ γελοῖον εἶνε ἡ πρωτοτυπία τῶν βλακῶν.

***

— Τὸ γελοῖο ἀρχίζει με μειδιάματα καὶ καταλήγει με σφουρίγματα.

***

— Ὁ Ἀδάμ ἦταν ὁ πρῶτος γελοῖος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, γιατί ἦταν ὁ πρῶτος ποὺ νυμφεύθηκε. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι θὰ ἦταν γελοιωδέστερος ἂν ἔμενε ἄγαμος.

***

— Τὰ φιλήματα εἶνε οἱ ἀστέρες τοῦ ἔρωτος.

***

Οἱ ἀπολυταρχικοὶ λέγουνε πολλὰς φορὰς :

— «Ἀγαπῶ τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ δὲν ἀγαπῶ τοὺς δημοκρατικούς».

— Ἀνόητοι! Σὰν νὰ λένε :

— «Ἀγαπῶ τὶς μηλιές, ἀλλὰ δὲν ἀγαπῶ τὰ μήλα».

***

— Ἡ ποίησις εἶνε . . τὸ μεθύσι ὄλων, ὅσον δὲν πίνουνε κρασί.

Συλλέκτης

οἰς ἔδωκε τῆς γρηᾶς, γιὰ ἀνταμοιβή, τριπλάσια ἀπὸ ὅτι κόστιζε τὸ γιασοῦρι.

— Ἀἰτὴ τὴν παράτολμη δικαιοσύνη, πρόσθεσε, εἶχεν ὁ Ἀλῆς, χωρὶς δικαιοσύνη, παιδί μου.

— Σήμερα ἔχετε ἐλευθερίαν, ἔχετε δικαιοσύνη, ἔχετε δικαιοσύνη, ἀλλὰ δὲν ἔχετε δικαιοσύνη !...

— Τί ; πρέπει νὰ ξεκοιλιάζου καὶ σήμερα τὸν κόσμο, οἱ δικαιοστές ;

— Ὅχι : Δὲν ξεκοιλιάζουε τὸν ἄνθρωπο, ξεκοιλιάζουε τὴν τιμὴ του, τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν ὑπόληψιν του... Ὅχι γιὰ νὰ βροῦνε τὸ γιασοῦρι καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν δικαιοσύνην, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰ πάθη των καὶ τὶς μικροεπιτηδίας των...

***

Ἀπὸ κάτω περνοῦσε ὁ στρατὸς. Αἱ σάλλιγγες ἤρχονταν πρὸς δόξαν τῆς Ἐθνικῆς μας ἐορτῆς καὶ οἱ μαθητὰ εἰς μιὰ ἀτέλειωτη σειρὰ, ἔψαλλον τὴν ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν.

... καὶ σὸν πρῶτα, τιμημένην χαίρει, ὦ χαίρει! ἐλευθερίαν !...

Πέρασαν τόσα χρόνια ἀπὸ τότε !...

Ὅλα ἐξελιχθησαν εἰς τὸ χειρότερο.

Μὰ ἀτυχῶς, ποὺ ὁ παπποῦς δὲν δὴρχει πλέον νὰ τὰ δῇ !...

† Πλάτων Ροδοκανάκης

